

Technikum Nr 2 im. gen. Mieczysława Smorawińskiego w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych (kształcenie ogólne) z uwzględnieniem kryteriów weryfikacji i efektów kształcenia ujętych w podstawie programowej.

Przedmiot: Biznes i zarządzanie

Zawód: Technik ekonomista

Klasa: II

Działy	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
I. Człowiek – istota przedsiębiorcza	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>przedsiębiorczość</i>	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia <i>innowacyjność</i> i <i>kreatywność</i>	Uczeń: – charakteryzuje innowacyjność i kreatywność – zna sposoby pobudzania kreatywnego myślenia	Uczeń: – uzasadnia rolę i znaczenie przedsiębiorczości i innowacyjności w gospodarce rynkowej	Uczeń: – udowadnia na własnych przykładach wpływ kreatywności i przedsiębiorczości na rozwój człowieka i gospodarki
	– opisuje aktywną postawę człowieka	– określa postawę przedsiębiorczą – wyjaśnia pojęcie <i>samoakceptacja</i> – rozpoznaje przykłady inicjatywności – charakteryzuje cechy człowieka przedsiębiorczego	– charakteryzuje kreatywność i inicjatywność jako istotne cechy osoby przedsiębiorczej – opisuje zachowania uległe, asertywne i agresywne	– dostrzega znaczenie przedsiębiorczości w życiu osobistym i rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej	– udowadnia na przykładach znaczenie samoakceptacji w zachowaniu asertywnym i w kształtowaniu cech przedsiębiorczych
	– przedstawia umiejętności osoby przedsiębiorczej	– definiuje pojęcia <i>kompetencje twarde</i> , <i>kompetencje miękkie</i>	– charakteryzuje umiejętności człowieka przedsiębiorczego	– analizuje poziom własnej przedsiębiorczości i kreatywności	– planuje wykorzystanie własnych zachowań asertywnych w działaniach przedsiębiorczych
	– wskazuje elementy procesu komunikacji – rozróżnia komunikację werbalną i niewerbalną – wymienia środki	– charakteryzuje elementy procesu komunikacji – wskazuje przyczyny zakłóceń w procesie komunikacji	– analizuje zakłócenia w komunikacji interpersonalnej i proponuje sposoby ich likwidowania	– uzasadnia znaczenie skutecznej komunikacji w budowaniu właściwych relacji społecznych	– analizuje własne umiejętności komunikacyjne i świadomie pracuje nad ich doskonaleniem

I. Człowiek – istota przedsiębiorcza	komunikacji interpersonalnej				
	– wymienia reguły wpływu społecznego	– podaje sytuacje wykorzystywania reguł wpływu – odróżnia perswazję od manipulacji	– wymienia techniki manipulacyjne – wyjaśnia szkodliwość manipulacji – podaje sposoby obrony przed manipulacją	– klasyfikuje manipulacje ze względu na treść (wymienia rodzaje manipulacji) – przedstawia przykłady metod i technik manipulacji stosowanych w przestrzeni publicznej	– przedstawia własny przykład analizy informacji pochodzącej z różnych źródeł
	– wymienia przynajmniej trzy metody zarządzania sobą w czasie	– przedstawia konsekwencje złego zarządzania czasem – opisuje metody i techniki zarządzania sobą w czasie	– podaje przyczyny złego zarządzania czasem – opisuje proces zarządzania czasem	– wskazuje techniki zarządzania czasem podnoszące efektywność pracy zespołowej i efektywność pracy indywidualnej	– planuje swoje działania z wykorzystaniem metod zarządzania sobą w czasie
	– wymienia cele podejmowania decyzji – wyjaśnia czynniki wpływające na podjęcie decyzji – przedstawia bariery utrudniające podejmowanie decyzji	– wymienia metody wspomagające proces decyzyjny (analiza SWOT, burza mózgów, drzewko decyzyjne)	– charakteryzuje etapy podejmowania decyzji – opisuje metody wspomagające proces decyzyjny (analiza SWOT, burza mózgów, drzewko decyzyjne)	– przedstawia modele podejmowania decyzji	– stosuje metody wspomagające podejmowanie decyzji
	– wyjaśnia pojęcia <i>grupa społeczna, lider</i>	– wymienia zasady dobrej współpracy – wymienia bariery budowania zespołu	– opisuje fazy budowania oraz organizację grupy – wymienia cechy lidera	– analizuje zalety i wady pracy zespołowej	– analizuje siebie jako lidera grupy

II. Zarządzanie projektami	– podaje przykłady projektów z różnych dziedzin	– wyjaśnia pojęcia <i>projekt, projektowanie, zarządzanie projektem</i> – klasyfikuje projekty ze względu na rodzaj i dziedzinę	– wskazuje cechy projektu – klasyfikuje projekty realizowane w szkołach	– podaje pomysły projektów do realizacji w szkole	– omawia projekty, w realizacji których uczestniczył w szkole
	– wymienia etapy realizacji projektu	– wskazuje ryzyka mogące zakłócać realizację projektu	– charakteryzuje etapy realizacji projektu – wymienia role w zespole realizującym projekt	– przypisuje zadania do etapów realizacji projektu	– analizuje swoje zadania przy realizacji projektów szkolnych i ocenia swoją rolę
	– podaje metodę SMART stosowaną przy wyznaczaniu celów	– charakteryzuje cechy opisujące cele projektu	– wyznacza cele wskazanego przedsięwzięcia	– konkretyzuje cele metodą 6xW	– stosuje metodę SMART przy wyznaczaniu własnych celów
	– wyjaśnia, czym jest harmonogram projektu	– opisuje diagram Gantta i wpisuje w niego harmonogram przykładowego przedsięwzięcia	– przygotowuje budżet przykładowego przedsięwzięcia	– wyjaśnia sens opracowania harmonogramu, budżetu i ewaluacji projektu	– opracowuje harmonogram, budżet i ewaluację projektu
III. Gospodarka rynkowa	– wymienia cztery typy gospodarek	– charakteryzuje typy gospodarek – wyjaśnia, czym zajmuje się ekonomia	– opisuje zasady racjonalnego gospodarowania	– wyjaśnia czynniki wpływające na dobrobyt	– podaje argumenty na temat znaczenia przedsiębiorczości dla budowania dobrobytu państwa
	– rozróżnia typy gospodarek w Polsce po II wojnie światowej	– charakteryzuje funkcjonowanie gospodarki centralnie planowanej w Polsce – wyróżnia cechy gospodarki rynkowej	– wskazuje skutki gospodarki centralnej w Polsce – analizuje proces transformacji gospodarczej w Polsce	– porównuje gospodarkę centralnie sterowaną i rynkową – charakteryzuje na przykładach stosowanie zasady	– dyskutuje na temat wolności gospodarczej, analizując indeks wolności gospodarczej w różnych krajach

III. Gospodarka rynkowa			– charakteryzuje rolę własności prywatnej i wolności gospodarczej w gospodarce rynkowej	wolności gospodarczej	
	– wyjaśnia pojęcia <i>popyt, prawo popytu</i>	– interpretuje prawo popytu	– wskazuje na wykresie zależność między popytem a ceną – charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość popytu	– wyróżnia rodzaje dóbr i podaje ich przykłady	– podaje odstępstwa od prawa popytu (paradoksy popytu)
	– wyjaśnia pojęcia <i>подаż, prawo podaży</i>	– interpretuje prawo podaży – definiuje pojęcie <i>równowaga rynkowa</i>	– wskazuje na wykresie zależność między podażą a ceną – charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość podaży	– analizuje zależności między popytem, podażą a ceną (przesunięcia krzywych)	– analizuje znaczenie mechanizmu rynkowego dla funkcjonowania gospodarki rynkowej
	– wyjaśnia, czym jest rynek i podaje przykłady rynków	– podaje kryteria klasyfikacji rynków	– opisuje rodzaje konkurencji – wyjaśnia funkcje rynku	– charakteryzuje przykłady rynków, stosując różne klasyfikacje – wskazuje negatywne skutki ograniczenia konkurencji na rynku	– rozpracowuje znaczenie konkurencji dla konsumenta i dla gospodarki
	– wyróżnia podmioty gospodarki rynkowej	– opisuje rolę gospodarstwa domowego jako podmiotu gospodarki rynkowej	– charakteryzuje podmioty gospodarki i opisuje ich rolę	– opisuje schemat obiegu okrężnego – analizuje zależności między podmiotami gospodarczymi	– analizuje wpływ zdarzeń na obieg okrężny gospodarki
	– wyjaśnia pojęcia <i>konsument, klient, reklamacja</i>	– wskazuje ustawy regulujące prawa konsumenta	– charakteryzuje prawa konsumenta – charakteryzuje zakres	– charakteryzuje organizacje i instytucje wspierające	– analizuje realizację praw konsumenta i ochrony danych osobowych Polsce

III. Gospodarka rynkowa	– zna prawa konsumenta do składania reklamacji	– wskazuje ustawę o ochronie danych osobowych – podaje instytucje ochrony konsumenta – odróżnia nieuczciwe praktyki konsumenckie – wyjaśnia pojęcia <i>gwarancja, rękojmia</i> – sporządza pismo reklamacyjne według wzoru	ochrony danych osobowych – wskazuje podstawy prawne do złożenia reklamacji	konsumenta – wskazuje formy rozstrzygania sporów konsumenckich	
	– wymienia wskaźniki ekonomiczne charakteryzujące gospodarkę	– wyjaśnia pojęcia <i>PKB, PKB per capita, inflacja, bezrobocie</i> – wyjaśnia, do czego wykorzystywane są wskaźniki ekonomiczne	– opisuje przyczyny i skutki inflacji – wyjaśnia przyczyny bezrobocia	– wyszukuje i interpretuje bieżące wskaźniki ekonomiczne – interpretuje wskaźniki zatrudnienia i bezrobocia, analizując wielkość PKB kraju	– wykorzystuje interpretacje wskaźników w dyskusji
	– wyjaśnia pojęcia <i>budżet państwa, dochody budżetu, wydatki budżetowe</i>	– wymienia wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa – wyróżnia podstawowe źródła wpływów do budżetu – wskazuje zadania finansowane przez budżet państwa – wyjaśnia pojęcie <i>deficyt budżetowy</i>	– podaje zasady polityki budżetowej państwa – wyjaśnia wpływy deficytu budżetowego na funkcjonowanie gospodarki	– określa funkcje budżetu – analizuje powstawanie deficytu i długu publicznego	– analizuje sprawozdania z wykonania budżetu państwa – dyskutuje na temat wpływu długu publicznego na rozwój gospodarczy
	– wyjaśnia pojęcia <i>samorząd lokalny,</i>	– wymienia źródła dochodów jednostek	– wyjaśnia pojęcie <i>budżet obywatelski</i> i	– analizuje wpływy i wydatki swojej (lub	– przedstawia pomysły projektów do realizacji w

III. Gospodarka rynkowa	<i>budżet samorządu lokalnego</i>	samorządowych – wymienia zadania finansowane przez gminę	wymienia, co może być z niego finansowane	wybranej) gminy – wymienia projekty finansowane z budżetu swojej gminy	ramach budżetu obywatelskiego
	– wyjaśnia pojęcie <i>patriotyzm gospodarczy</i>	– wskazuje przykłady patriotyzmu gospodarczego	– wymienia zalety patriotyzmu gospodarczego	– analizuje przykłady działań, wskazując na przejawy patriotyzmu gospodarczego – proponuje działania propagujące patriotyzm gospodarczy	– podejmuje dyskusje na temat kontrowersji wokół patriotyzmu gospodarczego
	–	–	–	– ocenia propozycje projektów, dyskutując szansę ich realizacji	– podaje własne propozycje projektów do dyskusji i realizacji

IV. Finanse osobiste	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega dojrzałość finansowa, - określa znaki pieniężne w Polsce, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest pieniądz, omawia jego formy na przestrzeni wieków i współcześnie - zna zabezpieczenia polskich monet i banknotów 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje pieniądza, - omawia obieg pieniądza w gospodarce, - rozróżnia postawy ludzkie wokół pieniądza 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia funkcje pieniądza i jego znaczenie dla rozwoju gospodarki, - omawia postawy wobec pieniądza, 	<ul style="list-style-type: none"> - dyskutuje na temat postaw ludzkich wobec pieniądza, dojrzałości finansowej i przyszłości pieniądza
	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje instytucje działające na rynku finansowym 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia zadania instytucji rynku finansowego - wymienia funkcje banku centralnego - charakteryzuje rolę NBP jako banku banków 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zadania Rady Polityki Pieniężnej, Komisji Nadzoru Finansowego, Giełdy Papierów Wartościowych na rynku finansowym - wyjaśnia cele i charakteryzuje instrumenty polityki pieniężnej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rolę NBP, RPP, KNF, BFG, GPW i Rzecznika Finansowego w funkcjonowaniu systemu finansowego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje rolę instytucji rynku finansowego w utrzymaniu wartości pieniądza i w funkcjonowaniu gospodarki narodowej, przedsiębiorstw i w życiu człowieka
	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: <i>gospodarstwo domowe, budżet, spirala zadłużenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje funkcje gospodarstw domowych - wymienia rodzaje dochodów i wydatków gospodarstw domowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasady tworzenia budżetu domowego - wymienia sposoby wychodzenia ze spirali zadłużenia 	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje plan budżetu gospodarstwa domowego - wymienia sposoby zapobiegania deficytowi i unikania wpadnięcia w spiralę zadłużenia 	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia zależność między potrzebami członków gospodarstwa domowego a planowaniem budżetu rodziny
	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podatki, których bezpośrednim płatnikiem są gospodarstwa domowe - wyjaśnia czym jest akcyza 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia podatki pośrednie i bezpośrednie - rozróżnia podatki dochodowe PIT i CIT 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje podatki dochodowe - charakteryzuje podatki pośrednie - wyjaśnia sposoby naliczania podatków 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje podatki według różnych kryteriów - objaśnia funkcje podatków 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje znaczenie podatków w dochodach państwa - przedstawia argumenty za i przeciw podnoszeniu podatków

IV. Finanse osobiste			(podatek progresywny, liniowy, degressywny)		
	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: <i>płaca netto, płaca brutto</i> - wyjaśnia, czym jest deklaracja podatkowa PIT - wyróżnia sposoby składania deklaracji PIT 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnice między <i>płacą netto</i> a <i>płacą brutto</i> - objaśnia sposób sporządzania zeznania podatkowego PIT - 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady wypełniania deklaracji PIT i możliwości odliczeń od podatku 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje koszty pracy - opisuje korzystanie z elektronicznego sposobu rozliczenia podatku dochodowego 	<ul style="list-style-type: none"> - formułuje argumenty za i przeciw stosowaniu podatku progresywnego i liniowego - przedstawia argumenty za i przeciw podnoszeniu płacy minimalnej
	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: <i>oszczędzanie, inwestowanie, ryzyko</i> - wymienia formy oszczędzania 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia formy inwestowania - wyjaśnia różnicę między inwestowaniem a hazardem - 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje kryteria wyboru rodzaju inwestycji - charakteryzuje czynniki wpływające na ryzyko inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> - określa czynniki wpływające na skłonność do oszczędzania - charakteryzuje sposoby minimalizowania strat przy inwestycjach 	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadza symulację inwestycji w wybrane formy - porównuje propozycje lokowania kapitału
<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zakres usług świadczonych przez banki - wyjaśnia pojęcie: odsetki - wyjaśnia skrót: RRSO 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje oferty usług bankowych w zakresie kont osobistych, kart płatniczych, lokat terminowych, rodzajów kredytów - wyjaśnia różnicę między kredytem i pożyczką - wyjaśnia pojęcie: zdolność kredytowa - wyjaśnia zasady bezpiecznego korzystania z bankowości 	<ul style="list-style-type: none"> - krytycznie analizuje przykładową umowę kredytu lub pożyczki - oblicza odsetki od lokat i kredytów - charakteryzuje elementy umowy kredytowej - projektuje koszty kredytu 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje działalność depozytowo-kredytową banków komercyjnych, spółdzielczych i SKOK-ów 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje i ocenia oferty banków pod kątem dopasowania do potrzeb różnych klientów 	

IV. Finanse osobiste		elektronicznej - porównuje RRSO banków i pozabankowych instytucji pożyczkowych			
	- wyjaśnia, czym zajmuje się system ubezpieczeń społecznych w Polsce i jakie jest jego zadanie	- charakteryzuje ubezpieczenia społeczne - opisuje filary ubezpieczenia emerytalnego - wyjaśnia zakres ubezpieczenia zdrowotnego	- wyjaśnia, co przysługuje osobie ubezpieczonej z tytułu poszczególnych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego	- opisuje wysokości składek ponoszonych przez pracownika i pracodawcę na ubezpieczenia społeczne	- przedstawia zalety i wady polskiego systemu ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego
	- wyjaśnia pojęcie: ubezpieczenie - wymienia ubezpieczenia majątkowe i osobowe	- wyjaśnia funkcje ubezpieczeń - wymienia ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne - rozróżnia ubezpieczenia majątkowe i osobowe - wyjaśnia pojęcie: <i>polisa ubezpieczeniowa, OWU</i>	- charakteryzuje zakres ubezpieczeń majątkowych i osobowych - charakteryzuje elementy umowy ubezpieczeniowej	- analizuje ogólne warunki wybranego ubezpieczenia - porównuje oferty ubezpieczycieli według zakresów ochrony i sum ubezpieczeniowych	- dokonuje analizy porównawczej umów ubezpieczeniowych - analizuje funkcjonowanie systemu ubezpieczeń majątkowych i osobowych w Polsce
	- wymienia podstawowe papiery wartościowe: akcje i obligacje	- charakteryzuje funkcjonowanie i zadania GPW - posługuje się	- charakteryzuje podstawowe papiery wartościowe: akcje i obligacje	- odczytuje wykresy notowań spółek na GPW - opisuje działalność	- analizuje sytuację spółek na rynkach GPW

IV. Finanse osobiste	- wyjaśnia rolę GPW na rynku finansowym	pojęciami związanymi z giełdą papierów wartościowych (np. <i>ceduła, akcja, obligacja, hossa, bessy</i>)	- opisuje, jak można zostać inwestorem giełdowym - posługuje się pojęciami (np. <i>analiza techniczna, analiza fundamentalna</i>)	towarzystw funduszy inwestycyjnych	
	- wyjaśnia, na czym polega finansowe zabezpieczenie przyszłości - wyróżnia filary ubezpieczenia emerytalnego	- wskazuje formy oszczędzania w poszczególnych filarach systemu ubezpieczenia emerytalnego - wymienia czynniki wpływające na wysokość przyszłej emerytury	- wyjaśnia procent składany i czynniki wpływające na jego efektywność - omawia czynniki wpływające na wysokość emerytury	- charakteryzuje różne narzędzia i źródła informacji finansowej - charakteryzuje różne formy oszczędzania na przyszłość dostępne w tzw. trzecim filarze (np. IKE, IKZE)	- analizuje koszty zarządzania inwestycjami zabezpieczenia emerytalnego
	- podaje przykłady nieetycznych zachowań na rynku finansowym	- wyjaśnia nieetyczny aspekt piramid finansowych - wskazuje sposoby ochrony przed nadużyciami finansowymi	- wyjaśnia, na czym polegają oszustwa podatkowe i nieetyczne praktyki na rynku kapitałowym - charakteryzuje rolę i kompetencje Rzecznika Finansowego	- charakteryzuje sposoby ochrony przed nadużyciami finansowymi - opisuje etyczne zachowania na rynku finansowym	- ocenia etyczny wymiar przykładów praktyk i zachowań na rynku finansowym
V. Rynek pracy	- wyjaśnia pojęcie: <i>kariery zawodowa</i>	- prezentuje ścieżki kariery znanych osób	- wyjaśnia czynniki wpływające na przebieg kariery - ocenia wpływ tych czynników na kariery	- planuje swoją ścieżkę kariery zawodowej określając jej etapy	- wyznacza cele metodą SMART na poszczególnych etapach planowanej ścieżki kariery zawodowej - analizuje szanse ich

V. Rynek pracy			znanych osób		realizacji
	- opisuje system edukacyjny w Polsce	- wymienia techniki wspierające podejmowanie decyzji - rozróżnia rodzaje kompetencji i podaje ich przykłady	- opisuje różne rodzaje kompetencji - opisuje techniki podejmowania decyzji	- analizuje własne kompetencje - planuje swoją ścieżkę edukacyjną	- stosuje różne techniki podejmowania decyzji planując własną ścieżkę edukacyjną
	- wymienia metody poszukiwania pracy - przedstawia formy zdobywania doświadczenia zawodowego	- charakteryzuje aktywne i pasywne metody poszukiwania pracy - ocenia przydatność różnych metod poszukiwania pracy	- charakteryzuje formy zdobywania doświadczenia zawodowego - wskazuje zmiany na rynku pracy w Polsce i na świecie	- interpretuje sformułowania z ofert pracy - charakteryzuje zmiany na rynku pracy w Polsce i na świecie	- charakteryzuje instytucje wspierające osoby poszukujące pracy
	- wymienia dokumenty aplikacyjne	- przygotowuje CV według wzoru - sporządza list motywacyjny według wzoru	- sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy	- analizuje błędy w CV i liście motywacyjnym	- dokonuje analizy oczekiwań pracodawców wobec dokumentów aplikacyjnych
	- wyjaśnia pojęcie rozmowa kwalifikacyjna - określa cel rozmowy kwalifikacyjnej	- opisuje przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej	- stosuje zasady autoprezentacji w symulowanej rozmowie kwalifikacyjnej	- analizuje sposoby efektywnej rozmowy - przygotowuje (nagrywa) autoprezentację, eksponując własne zalety - projektuje odpowiedzi na tzw. trudne pytania w rozmowie kwalifikacyjnej	- analizuje znaczenie komunikatywności i samoświadomości
	- wskazuje źródło praw	- wymienia	- wyjaśnia obowiązki	- analizuje zalety i wady	- analizuje relacje między

V. Rynek pracy	i obowiązków pracownika i pracodawcy - wyjaśnia pojęcia: pracownik młodociany, umowa o pracę, umowy cywilno-prawne	podstawowe obowiązki pracownika i pracodawcy wynikające z Kodeksu pracy - rozróżnia formy zatrudnienia pracownika wynikające z Kodeksu pracy i Kodeksu cywilnego - zna zasady zatrudnienia pracownika młodocianego	pracownika i pracodawcy wynikające z Kodeksu pracy - opisuje różne formy zatrudnienia - wymienia elementy umowy o pracę - przedstawia rodzaje umów o pracę i sposoby ich rozwiązywania	różnych formy zatrudnienia oraz samozatrudnienia	pracownikami i pracodawcami w kontekście ich praw i obowiązków
	- wymienia zasady etyczne w pracy - wyjaśnia pojęcia: <i>etyka, mobbing, cyberprzemoc</i>	- wyjaśnia zasady etyczne w pracy - przedstawia przykłady nieetycznych zachowań pracowników i pracodawców	- wyjaśnia, czym zajmuje się Państwowa Inspekcja Pracy	- wyjaśnia konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik - pracodawca	- tworzy kodeksy etyczne dla przykładowych przedsiębiorstw
VI. Przedsiębiorstwo	- wyjaśnia, czym jest przedsiębiorstwo i przedsiębiorca - rozróżnia zasoby przedsiębiorstwa	- charakteryzuje zasoby rzeczowe, finansowe, ludzkie i informacyjne - wymienia elementy procesu zarządzania - wyjaśnia efekt synergii w pracy zespołu	- wyjaśnia elementy zarządzania - omawia rolę planowania i jego rodzaje	- objaśnia przebieg procesu zarządzania - opisuje elementy organizacji pracy zespołu	- przygotowuje pytania odnoszące się do procesu zarządzania i przywództwa w zespole do wywiadu z wybranym przedsiębiorcą
	- przedstawia źródła pomysłów na działalność	- przedstawia źródła informacji o rynku i sposoby jego badania	- opisuje badania rynkowe - opisuje kryteria innowacyjności	- ocenia innowacyjność przedsięwzięć - dopasowuje rodzaj badań rynkowych do planowanego	- analizuje przedstawiając argumenty szanse powodzenia różnych przedsięwzięć w najbliższej okolicy

VI. Przedsiębiorstwo				przedsięwzięcia	
	- definiuje pojęcie: <i>biznesplan</i>	- wyjaśnia funkcje biznesplanu - przedstawia elementy struktury biznesplanu	- wyjaśnia zasady opracowania biznesplanu - analizuje przykładowe biznesplany - wyjaśnia proces rejestracji działalności gospodarczej	- przygotowuje uproszczony biznesplan przedsięwzięcia	- porównuje przydatność biznesplanu i modelu Canvas przedsięwzięcia
	- wyjaśnia, czym jest otoczenie przedsiębiorstwa - rozróżnia rodzaje otoczenia przedsiębiorstwa	- rozróżnia elementy otoczenia bliższego - rozróżnia elementy otoczenia dalszego - wyjaśnia cel analizy SWOT jako narzędzia planistycznego	- opisuje makrootoczenie i mikrootoczenie przedsiębiorstwa z wybranej branży - identyfikuje mocne i słabe strony przedsiębiorstwa - identyfikuje szanse i zagrożenia - określa rolę lokalizacji firmy w osiągnięciu sukcesu	- analizuje makrootoczenie i mikrootoczenie przedsiębiorstwa z wybranej branży uwzględniając jego lokalizację	- analizuje sytuację wybranego przedsiębiorstwa w otoczeniu konkurencyjnym na podstawie zebranych informacji
- wymienia wydatki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej - wyjaśnia pojęcia: <i>koszty, kapitał własny, kapitał obcy</i>	- rozróżnia rodzaje źródeł finansowania (wewnętrzne i zewnętrzne) - przedstawia źródła finansowania zewnętrznego	- charakteryzuje i ocenia źródła finansowania zewnętrznego z instytucji finansowych - charakteryzuje i ocenia źródła finansowania zewnętrznego spoza	- dokonuje wyboru możliwości finansowania przedsięwzięcia w zależności od jego sytuacji i potrzeb	- wyjaśnia funkcje inkubatorów i start-upów w rozwoju przedsiębiorczości - przedstawia aktualne możliwości finansowania dostępne dla młodych przedsiębiorców	

VI. Przedsiębiorstwo			instytucji finansowych		
	- wyjaśnia pojęcia: <i>etyka biznesu, korupcja</i>	- przedstawia przykłady nieetycznych zachowań w biznesie wobec różnych interesariuszy	- przedstawia strategię odpowiedzialnego biznesu (CSR) - wymienia organizacje promujące etykę biznesu	- charakteryzuje działania nieetyczne w biznesie - charakteryzuje formy przeciwdziałania zachowaniom nieetycznym - projektuje kodeks etyczny	- wyjaśnia korzyści wynikające z rozwoju przedsiębiorstwa i osiągania sukcesu rynkowego przy pełnym poszanowaniu zasad etycznych biznesie